खनियाबास गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

दार्खा,धादिङ

बागमती प्रदेश,नेपाल

आ.व. २०८०/८१ को नीति तथा कार्यक्रम

२०८० आषाढ १० गते आइतबार

सम्मानित सभाका उपाध्यक्ष ज्यू,
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू,
गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू,
पत्रकार,कर्मचारी एवं सुरक्षाकर्मी मित्रहरू ।

१. आम निर्वाचनबाट निर्वाचित दोस्रो गाउँसभाको तेस्रो अधिबेसनको बैठकलाई सम्बोधन गर्न पाउदा हर्ष महसुस गरेको छु । यस सभामा उपस्थित हुनुहुने सम्पुर्णमा मेरो व्यक्तिगत तर्फबाट र समग्र गाउँपालिकाको तर्फबाट हार्दिक स्वागत गर्न चाहन्छु ।

२. आजको यस महत्वपुर्ण घडीमा ईतिहासका बिभिन्न कालखण्डमा भएका लोकतान्त्रिक परिबर्तनकारी आन्दोलनहरूमा आफ्नो अमुल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात-अज्ञात शहिदहरूप्रति भावपुर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।

३. स्थानीय सरकारले बनाउने वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेटले समग्र गाउँबासीहरूको इच्छा, चाहना र आवस्यकताहरूलाइ सम्बोधन गर्दै आम गाउँबासीहरूले महसुस गर्नसक्ने चुस्त सेवा प्रबाहका साथ नविन र रूपान्तरणकारी योजना तथा कार्यक्रम संचालन गर्नु आजको आवस्यकता हो ।

४. संघीयताको सफल कार्यान्वयन सगै स्थापित गाउँगाउँमा सिंहदरबार, घरघरमा स्थानीय सरकारको अवधारणालाइ मुर्तरूप दिन पुर्वाधारको निर्माण तथा बिकास गर्नु हाम्रो पहिलो आवस्यकता भएकोले हाम्रो बजेटको ठुलो हिस्सा पुर्वाधार निर्माणमा खर्च गर्नुपर्ने बाध्यता छ ।

५. यसका बावजुद गाउँपालिकाको समग्र विकासको लागि शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पशुपालन, पर्यटन,उद्यमशीलता विकास लगायतका क्षेत्रलाइ समेत उच्च प्राथमिकतामा राखि गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने कार्यलाइ निरन्तरता दिने प्रयत्न गरेको छु।

६. पहिलो पाँच बर्षे कार्यकाल अभ्यासको चरणमा रहेको स्थानीय सरकार, पर्याप्त ज्ञान र अनुभवको कमी, पर्याप्त कर्मचारी अभाव लगायतका कारण सोचे अनुरूपको सेवा प्रबाह एवं विकास निर्माणको कार्य गर्न नसकेको यथार्थ म आफैले महसुस गरेको छु तर हाल गाउँपालिकाको सेवा प्रबाहमा आएको चुस्तता र बिकास निर्माणमा भएको परिवर्तनले गाउँबासीहरूमा स्थानीय सरकार प्रतिको विश्वास बढेको महसुस गरेको छु।

७. स्थानीय सरकारको प्रमुखको रूपमा पहिलो पटक निर्वाचित भइ पाँच बर्षे कार्यकाल सफलतापुर्बक सम्पन्न गरि पुनः दोस्रो पटक निर्वाचित भइ थप एक बर्ष बिताउदै गर्दा गाउँपालिकाबाट सम्पादन भएका कार्यहरूबाट प्राप्त उपलब्धिहरू उत्साहजनक छन्।

८. गाउँपालिकाको प्राय सबै टोल बस्तिहरूमा सडक संजाल पुगेका छन्। गाउँपालिका भित्रका मुख्य सडकहरू पक्कि सडकको रूपमा स्तरोन्नती हुन थालेका छन्। ग्रामिण अस्पतालमा मेडिकल अधिकृत सहितको एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध छ। ४ वटा वडा कार्यालय भबन निर्माण सम्पन्न भइ आफ्नै भवनबाट सेवा प्रबाह गरिरहेका छन् भने पालिकाको प्रशासनिक भबन तथा पालिका स्तरिय कृषि नर्सरी भवन

निर्माण सम्पन्नको अन्तिम चरणमा छन् । गाउँगौरबको आयोजनाको रूपमा कृषि बिज्ञान केन्द्र,नमुना बस्ति बिकास योजना तथा दामन पाख्रिन रिङरोड लगायत अन्य साना ठुला आयोजनाहरू निर्माणकै चरणमा छन् ।

९. गाउँपालिकाको सिमित स्रोत, साधनलाइ उचित सदुपयोग गरी अधिकतम उपलब्धि हासिल गर्न गाउँपालिकाको आवधिक रणनितिक बिकास योजनालाइ अनुसरण गर्दै वर्तमान अवस्थाको विश्लेषण गरी बिगतका नीति तथा कार्यक्रम र बजेटले सम्बोधन गर्न नसकेका घोषित प्रतिबद्दताहरूलाइ क्रमशः पुरा गराउने संकल्पका साथ आगामी आर्थिक बर्ष २०८०/८१ को नीति तथा कार्यक्रम सिलसिलेवार प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१०. आर्थिक बिकास

क) कृषि तथा पशु सेवा

१. स्थानीय उत्पादन प्रबर्द्धनका लागि उचित बजार ब्यबस्थापनमा जोड दिदै कफी, अलैंची, विभिन्न जातका टिम्मुर, बेसार तथा अदुवा खेतीका लागि कृषकहरुलाई अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
२. मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी उत्पादनमा जोड दिई निर्यात परिमाणमा बृद्धी गरिनेछ ।
३. आलु बालीको साना ब्यबसायिक उत्पादन केन्द्र (पकेट) बिकास कार्यक्रमलाई थप सुदृढीकरण गरि निरन्तरता दिईनेछ ।

४. उच्च मुल्य जाने कृषिजन्य उत्पादन जस्तै सिताके च्याउ, मौरीपालन, रेन्बो ट्राउटको उत्पादनमा बृद्धी गराउन स्थलगत तालिम तथा मागमा आधारित अनुदानका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

५. पालिका भित्रका कृषकहरुबाट उत्पादित तरकारी, फलफुल, नगदे बाली तथा पशुजन्य उत्पादनहरुको बिक्री परिमाणमा अनुदान दिईने नीति ल्याई बजारीकरणको उचित व्यवस्था मिलाइनेछ ।

६. कृषि बालीमा लाग्ने बिभिन्न किसिमका रोग, किरा नियन्त्रणका लागि रासायनिक बिषादी प्रयोगलाई निरुत्साहित गरि वातावरण तथा माटोलाई असर नपर्ने जैविक विषादीको प्रयोगलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।

७. पालिकास्तरीय कृषि नर्सरीलाई आबश्यक उपकरण तथा जनशक्तिको ब्यबस्थापन गरि प्रभावकारी रुपमा संचालन गरिनेछ ।

८. मौसमी उत्पादन तथा बीउ आलु भण्डारणका लागि पालिकास्तरीय शीत भण्डार (Cold Store) को ब्यबस्था गरिनेछ ।

९. किसानहरुको तथ्यांक संकलन गरि तथ्यांकको आधारमा किसान परिचयपत्र वितरण गरिनेछ ।

१०. निर्माण सम्पन्न भएको कृषि संकलन केन्द्रलाई ब्यबस्थापन समिति मार्फत संचालनमा ल्याइनेछ ।

११. प्रत्येक वडामा माटोको नमुना संकलन तथा परिक्षण गरि माटो सुहाउदो उत्पादनका लागि कृषकहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

१२. रैथाने बालीको उत्पादन तथा प्रबर्द्धनलाई जोड दिन नमुना सामुदायिक बीऊ बैंकको स्थापना गरिनेछ ।

१३. कृषकहरुलाई ऊन्नत जातको पशुपालनमा आकर्षण गर्न नश्ल सुधार कार्यमा जोड दिईनेछ ।

१४. पशुरोग विरुद्धको खोप तथा पशु स्वास्थ्य शिबिर कार्यक्रमलाई अभियानको रुपमा पालिकाभर संचालन गरिनेछ ।

१५. गाउँपालिका कार्यालय र हेफर प्रोजेक्ट नेपालको लागत साझेदारीमा संचालनमा ल्याईएको कृषि एम्बुलेन्सलाई कार्यविधि बनाई कृषिजन्य तथा पशुजन्य उत्पादनको बजारीकरणमा प्रगोग गरिनेछ ।

१६. गाउँबासि पशुपालक कृषकहरुले पालेका पशुपंक्षीको बीमा कार्यक्रमलाई थप प्रभाबकारी रुपमा संचलानमा ल्याइनेछ ।

१७. कृषि बिज्ञान केन्द्रको निर्माण प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ ।

१८. पालिकास्तरीय पुष्प नर्सरीको अवधारणा सहित एक वडा एक नर्सरी निर्माण कार्यलाई अगाडी बढाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।

ख)पर्यटन क्षेत्र

१. खनियाबास गा.पा.-२, झार्लाङ स्थित तातोपानी क्षेत्रलाई पर्यटकीय स्थलको रुपमा बिकास गरिनेछ ।

२. "ल्याक्चेकुन्ड" मा बाह्रै महिना पानीको अभाब हुन नदिन बैकल्पिक श्रोत ब्यबस्थापन गरि पर्यटन प्रबर्द्धनका लागि पार्क निर्माण गरिनेछ ।

३. "बोनोङच्येत पोखरी" लाई रिजर्भ पोखरीको रुपमा बिकास गरिनेछ ।

४. "सिचेत पोखरी" लाई पर्यटकीय स्थलको रुपमा बिकास गर्न आवश्यक प्रबर्द्धन गरिनेछ ।

५. खनियाबास गाउँपालिकाको प्रमुख पर्यटकीय गन्तब्यको रुपमा रहेको सिङ्ल्हा क्षेत्रको विकास र पर्यटन प्रबर्द्धनका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

६. आन्तरिक तथा वाह्य पर्यटन प्रबर्द्धनका लागि होमस्टे संचालन तथा ब्यबस्थापन गर्न आवश्यक तालिम तथा समन्वयको ब्यबस्था मिलाईनेछ ।

७. गोम्बोङजोङ घले दरबारलाई गाउँपालिकाको प्रमुख ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक स्थलको रुपमा बिकास गरिनेछ ।

८. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक तथा पुरातात्विक महत्वका सम्पदाहरुको पहिचान, सूचीकरण, मर्मत सम्भार तथा स्तरोन्नति गरिनेछ ।

९. आन्तरिक तथा वाह्य पर्यटन प्रबर्द्धन तथा बजारीकरणका लागि पालिकास्तरमा सांस्कृतिक महोत्सबको आयोजना गरिनेछ ।

१०. उङ्गुल ग्युङ संरक्षणको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

११. वडा नं.०५ माहुर च्यार्लङ डी स्थित नाल्मो स्योङ झरनाको पूर्वाधार तयार गरि आकर्षक पर्यटकीय स्थलको रुपमा विकास गर्न पहल गरिनेछ ।

ग) सहकारी

१. गाउँपालिका भित्र संचालित सहकारी संस्थाहरुलाई नेपाल सरकार, सहकारी बिभागबाट जारि गरिएको CoPoMIS Software मा आबद्ध गराई मासिक तथ्याङ्क अद्यावधिक गरी गाउँपालिकाबाट सार्बजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

२. संघ-संस्था, सहकारी तथा अन्य वित्तीय संस्थाहरुको दर्ता, नविकरण, समायोजन, एकीकरण तथा खारेजीको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

३. सहकारी संस्था मार्फत वितरण हुने अनुदानको रासायानिक मल तथा अन्य दैनिक उपभोग्य सामग्रीहरु विक्री वितरण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।

४. एकल महिला, गरीब, अल्पसंख्यक, भिन्न क्षमता भएका व्यक्ति, भूमिहीन तथा पिछडीएका बर्ग र श्रमिकको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन सहकारीसंगको पहुँचमा वृद्धि गरिनेछ ।

५. मानव संसाधन बिकास अन्तर्गत सहकारी क्षेत्रमा संलग्न पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुलाई क्षमता अभिवृद्धिको लागि प्रशिक्षण तथा अभिमुखीकरण तालिम संचालन गरिनेछ ।

घ) उद्योग तथा बाणिज्य

१. खनियाबास गाउँपालिका भित्र ब्यबसाय संचालन गरिरहेका तथा नयाँ ब्यबसाय संचालन गर्न ईक्छुक व्यक्तिहरुलाई "सहुलियतपूर्ण कर्जामा उद्यम ब्यबसायका लागि ब्याज अनुदान कार्यविधि-२०७७" बमोजिम बैंकसंगको सहकार्यमा ऋण लगानी तथा ब्याज अनुदान दिने कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ ।

२. लघु, घरेलु तथा साना उद्योगको विकासका लागि दर्ता, नबिकरण, क्षमता वृद्धि, पुँजी वृद्धि लगायतका कार्यहरुलाई प्राथमिकतामा राखी सहजीकरण गरिनेछ ।

३. व्यवसाय दर्ता, नवीकरण तथा खारेजीको सहज व्यवस्था मिलाइनेछ।

४. गाउँपालिकाभित्र संचालनमा रहेका उद्योग, व्यापार, व्यबसाय तथा प्रतिष्ठानहरुको तथ्यांक संकलन गरि प्रभावकारी बजार अनुगमनको व्यबस्था मिलाइनेछ।

५. गाउँपालिका भित्रका महिला, बिपन्न दलित, अल्पसंख्यक तथा बेरोजगार युवाहरुलाई लक्षित गरि सिपमुलक रोजगारी सिर्जना गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।

६. गाउँपालिका तथा मातहतका कार्यालयहरुमा प्रयोग हुने सामानहरुलाई स्थानीय स्तरमा उपलब्ध हुन अवस्थामा स्थानीय उद्योगबाट नै खरिद गरेर प्रयोग गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ।

ङ) प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम

१. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत रोजगार, स्वरोजगार, बेरोजगार, दक्ष तथा अदक्ष गाउँवासीहरुको तथ्यांक संकलन गरि प्रोफाइल निर्माण गरिनेछ।

२. गाउँपालिकाभित्र बसोबास गर्ने बेरोजगार जनशक्तिहरुको सूचिकृत गरि प्रतिव्यक्ति १०० दिनको रोजगारी सुनिश्चित गरिनेछ।

३. व्यक्तिगत श्रम स्वीकृति तथा पुनः श्रम स्वीकृति कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा संचालनमा ल्याईनेछ।

४. "श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान" कार्यक्रमलाई पालिकाभर संचालन गरिनेछ।

५. बैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका व्यक्तिहरुलाई उनीहरुको सिप र क्षमताको आधारमा स्थानीय स्तरमा स्वरोजगार बनाउने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

६. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई थप व्यबस्थित र प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्ने प्रबन्ध मिलाइनेछ ।

७. बैदशिक रोजगारीलाइ सुरक्षित र व्यबस्थित बनाउन भाषा कक्षा तथा सिप बिकास तालिमको लागि आवस्यक सहजिकरण गरिनेछ ।

च) संस्कृति प्रबर्द्धन

१. स्थानीय पाठ्यक्रम अनुरुप पठनपाठन सुरु भएका बिद्यालयहरुलाई सोहि बमोजिम कम्तिमा १ देखि ३ कक्षासम्मको पाठ्यपुस्तक उपलब्ध गराइनेछ ।

२. "कोसेली घर" निर्माण गरि तामाङ संस्कृति र स्थानीय उत्पादनलाई प्रबर्द्धन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

३. धार्मिक, सांस्कृतिक तथा पर्यटकीय स्थलहरुको प्रबर्द्धनको लागि सामाजिक नक्सा निर्माण गरि गाउँपालिकाको प्रवेशद्वार तथा अन्य मुख्य स्थानहरुमा राखीनेछ ।

४. मन्दिर, गुम्बा, चर्च, मस्जिद जस्ता धार्मिक क्षेत्रको पूर्वाधार निर्माण तथा अन्य व्यबस्थापनका लागि २५% जनश्रमदानको नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

५. लोपोन्मुख रैथाने प्रबिधि प्रबर्द्धनका लागि बाह्रै मास संचालनमा रहेका पानी घट्टहरुको संरक्षण एबं स्तरोन्नति गरिनेछ ।

११. सामाजिक बिकास

क)शिक्षा

१.नि:शुल्क तथा अनिबार्य बाल तथा आधारभूत शिक्षालाई सबै बालबालिकाहरुको पहुँचमा पुर्याउन बिद्यार्थी भर्ना कार्यक्रमलाई बिगत झैं अभियानको रुपमा संचालन गरि बिद्यालय शिक्षामा सबैको पहुँच स्थापित गरिनेछ।

२.हाल बच्छला देवी मा.वि.मा संचालन रहेको प्लेग्रुप अवधारणालाई अन्य माध्यमिक बिद्यालयहरुमा पनि संचालन गर्न आवश्यक नीति अवलम्बन गरिनेछ।

३.आन्तरिक स्रोत तथा दरवन्दी कम भएका विद्यालयहरुमा आवश्यकता र औचित्यतताको आधारमा स्वयंसेवक शिक्षक व्यवस्थापनका लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ।

४.विद्यार्थीहरुमा नैतिकता, सदाचार, सहिष्णुता, आचरण, अनुशासन, संस्कार विकासका लागि प्रत्येक बुधवारको दिन आफ्नो मौलिक तथा सांस्कृतिक पोशाक लगाउने कार्यलाई प्रोत्साहन गरि सुसुप्त पाठ्यक्रम (HIDDEN CURRICULUM) विकास गर्ने नीति लिईनेछ।

५.बालबालिकाहरुको मनोविज्ञानलाई आकर्षण गर्न प्रत्येक बिद्यालयमा "विद्यालय फुलबारी" कार्यक्रम लागु गरिनेछ।

६.महिला शिक्षकको प्रजनन अधिकार सुरक्षित राख्न प्रसुती बिदामा बसेका शिक्षकको सट्टामा, सट्टा शिक्षकको व्यवस्था मिलाई शिक्षण सिकाईको क्षति न्युनिकरण गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।

७. भौगोलिक वनावट, शिक्षक-विद्यार्थी अनुपात र आवश्यकता एवम् औचित्यतताको आधारमा विद्यालयहरु Merge & Upgrade को नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

८. गाउँपालिका अन्तर्गत संचालित "एक घर एक स्नातक कार्यक्रम"लाई निरन्तरता दिने तथा बच्छलादेवी मा.वि.मा नै स्नातक अध्ययनरत विद्यार्थीहरुलाई नि:शुल्क पढाईको ब्यबस्था गरिनेछ।

९. विद्यालय शिक्षाको आधारस्तम्भको रूपमा रहेको वाल विकास केन्द्रको कक्षाकोठा व्यवस्थापन तथा वालमैत्री वातावरणको निर्माण गरिनेछ।

१०. सामुदायिक बिद्यालयमा कार्यरत शिक्षक तथा अन्य कर्मचारीहरुलाई सेवाप्रति थप उत्प्रेरित गराउन समय सापेक्ष प्रोत्साहनको ब्यबस्था गरिनेछ ।

११. पालिकासँग सवै सामुदायिक विद्यालयका प्र.अ.हरूको र प्र.अहरूसँग अन्य शिक्षकहरुको कार्यसम्पादन सम्झौता (PERFORMANCE CONTRACT) गराई विद्यालयको समग्र शैक्षिक गुणस्तर सुधार र प्रशासनीक कार्य सम्पादनमा चुस्तता ल्याईनेछ।

१२. पालिकामा एक "नमुना बिद्यालय वा प्राविधिक धारको विद्यालय" विकास तथा सञ्चालनका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसंग आवश्यक पहल गरिनेछ ।

१३. "हामी सबैको ईच्छा गुणस्तरीय शिक्षा" भन्ने नाराका साथ बिज्ञान तथा प्राबिधिक बिषय अध्ययनका लागि छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

१४. बिद्यालयको अनुगमन तथा निरीक्षणलाई बस्तुगत बनाउन बिज्ञ सहितको एकिकृत समुह सुपरीवेक्षण (TEAM SUPERVISION) को नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१५. विद्यालयमा हाल रहेको कक्षागत, बिषयगत, तहगत सिकाइ र समग्र विद्यालयको सिकाई उपलब्धिलाई कम्तिमा पनि बार्षिक ५ प्रतिशतका दरले वृद्धि गर्ने गरि शैक्षिक गुणस्तर सुधार योजना तयार गरि कार्यन्वयन गर्ने साथै प्रत्येक कक्षाका विद्यार्थिहरूलाई उनीहरूको सिकाइ उपलब्धि प्राप्तिको लक्ष्य निर्धारण गर्न लगाई प्रतिवद्धता पूरा गर्नको लागि सक्रिय सिकाइमा जोड दिइनेछ ।

१६. तहगत रूपमा उत्कृष्ठ शिक्षक तथा विद्यार्थी सम्मान कार्यक्रमलाई पुन: निरन्तरता दिईनेछ ।

१७. स्थानीय सामग्री प्रयोग गरी Low Cost No Cost को अवधारणा अनुरुप शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि शैक्षिक सामग्री निर्माण कार्यशाला सञ्चालन गरिनेछ ।

१८. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र बहुकक्षा बहुस्तर सिकाइ पद्धति Multi Grade Multi Level Learning Method को नीति लिईनेछ ।

१९. पालिकाभित्रका सम्पूर्ण विद्यालयहरूमा विद्युतीय हाजिर प्रणाली (E-Attendance System) को व्यवस्था गरिनेछ ।

२०. पालिकास्तरमा सुविधा सम्पन्न एक नमूना बालविकास केन्द्र (Model Child Development Center) स्थापना गरिनेछ।

२१. सामुदायिक पुस्तकालयको सम्भाव्यता अध्ययन गरि पालिकास्तरमा एक सामुदायिक पुस्तकालयको स्थापना गरिनेछ।

ख) लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण

१. ज्येष्ठ नागरिक हेरचाह तथा फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुको केन्द्र (Old Age and Differently Abled Caring Center) निर्माणको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ।

२. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई औषधि उपचार तथा समुदायमा आधारित पुनर्स्थापना कार्यका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ।

३. सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई बैंकसंगको सहकार्यमा अनिवार्य रुपमा वडास्तरबाट वितरण हुने व्यवस्था मिलाइनेछ।

४. महिला, दलित, अल्पसंख्यक, आर्थिक तथा सामाजिक रुपले बिपन्न र फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुको सशक्तिकरणको लागि आवश्यक तालिम तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।

५. आमा समूह तथा महिला समुहहरुलाई सिप विकास तथा व्यवसायिक तालिमको माध्यमबाट आय आर्जनमुलक कार्यमा जोडिनेछ।

६. महिला, दलित, अल्पसंख्यक, आर्थिक तथा सामाजिक रुपले बिपन्न र फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुलाई CTEVT बाट दिईने छोटो समयको स्वरोजगार तालिममा आवश्यकता र औचित्यतताको आधारमा पठाउने व्यवस्था गरिनेछ ।

७. लैङ्गिक हिंसा, शोषण, मानव बेचबिखन, विभेद, लागुऔषध दुर्व्यसनी, बेचबिखन तथा दुर्व्यबहार बिरुद्ध शुन्य सहनशीलताको (Zero Tolerance) नीति अवलम्वन गरिनेछ ।

८. बालअधिकार र बालसंरक्षणलाई सुनिश्चित गर्न बालक्लब र बाल संजालहरुको गठन तथा प्रशिक्षणको ब्यबस्था गरि पालिकालाई बालमैत्री पालिका घोषणा गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

९. दलित बर्गले अपनाउदै आएको पेशालाइ थप मर्यादित, ब्यबस्थित तथा प्रभाबकारी बनाउन पेशासंग सम्बन्धित क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१०. बाबुआमा बिहिन, द्वन्द्वपिडित, शहिद तथा बेपत्ता परिवारका बालबालिका संरक्षण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

११. बालबिबाह अन्त्यका लागि सामुदायिक परिचालन कार्यक्रम संचालन गरि बालबिबाह मुक्त गाउँपालिका निर्माण गरिनेछ ।

१२. फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुको लागि अपाङ्गमैत्री पुर्बाधार निर्माणमा जोड दिईनेछ ।

१३. हिंसापीडित महिला तथा बालबालिकाहरूको लागि मनोसामाजिक मनोपुनर्स्थापनात्मक कार्यक्रम मार्फत हिंसारहित पालिका निर्माणमा जोड दिइनेछ ।

१४. गाउँपालिकालाई लैङ्गिकमैत्री गाउँपालिकाको रूपमा स्थापित गरिनेछ ।

ग) युवा तथा खेलकुद

१. अन्तर विद्यालय, अन्तर सङ्घ तथा अन्तर पालिका स्तरीय खेलकुद प्रतियोगिताहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

२. युवामा प्रतिभा एवं परम्परागत सीपको आधुनिकीकरण गरि पेशाको व्यवसायीकरण गर्न र स्वरोजगार मूलक कार्यमा सहुलियत लगानी र ब्याज अनुदान प्रदान गरिनेछ ।

३. खेलकुद क्षेत्रमा सम्भावनायुक्त खेलाडीहरूलाई राष्ट्रिय प्रतिस्पर्धामा खेल्न सक्ने खेलाडीको रूपमा रूपान्तरण गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।

४. गाउँपालिकामा PARK GYMNASIUM (पार्क जिम्नासियम) को सम्भाव्यता अध्ययन गरि आवश्यक कार्य अगाडी बढाइनेछ ।

५. युवा लक्षित सीपमूलक, शिक्षकमूलक तथा रोजगार कक्षाका लागि आवश्यकता र औचित्यताका आधारमा स्वयंसेवकको व्यवस्था गरिनेछ ।

घ)स्वास्थ्य

१.गाउँपालिका भित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरुको भौतिक पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मत कार्यलाई निरन्तरता दिई स्तरोन्नति गरिनेछ।

२."हाम्रो पहिलो घर पाठेघर" भन्ने मुल नाराका साथ पाठेघरको समस्या भएका महिलाहरुलाई लक्षित गरि वडागत रूपमा नि:शुल्क शिविर चलाईनेछ।

३.परम्परागत झारफुक गर्ने स्थानीय व्यक्तिहरूलाई लक्षित गरि स्वास्थ्य सचेतनाका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।

४.नेपाल सरकारबाट नि:शुल्क बितरण गरिने औषधिहरु सबै गाउँवासीको सहज पहुँचमा पुर्याईनेछ।

५.गाउँपालिका भित्रका दलित समुदायलाई स्वास्थ्य उपचारको सहज पहुँच स्थापित गर्न नि:शुल्क स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम संचालन गरि स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रमलाई प्रबर्द्धन गरिनेछ।

६.गाउँपालिकामा संचालनमा रहेको एम्बुलेन्स सेवालाई पालिकाभित्र नि:शुल्क तथा पालिका बाहिर इन्धन खर्च मात्र व्यहोर्ने गरि सहज पहुँचको ब्यबस्था मिलाईनेछ।

७.महामारी तथा सरुवा रोग नियन्त्रण तथा रोकथामका लागि उचित ब्यबस्था मिलाईनेछ।

८.स्वास्थ्यकर्मी तथा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई कार्य प्रकृतिको आधारमा क्षमता विकास तालिम संचालन गरि सेवा प्रवाहलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाईनेछ।

९.अपाङ्ग तथा ज्येष्ठ नागरिकको स्वास्थ्य परिक्षण शिविरलाई घरघरमा पुर्याईनेछ।

१०. विद्यालय स्वास्थ्य कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै बालबालिकाहरुको नियमित स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने तथा विद्यालयहरुमा प्राथमिक उपचारका लागि आवश्यक सामाग्री लगायत तालिमको व्यवस्था मिलाईनेछ ।

११. पालिकास्तरमा सुविधासम्पन्न एक प्रसुती गृह (Model Birthing Center) स्थापना गरि संचालनमा ल्याईनेछ ।

१२. नियमित स्वास्थ्य परिक्षणका लागि सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१३. पालिकाभित्र संचालित सबै माध्यामिक तह्का विद्यालयहरुमा विद्यालय नर्सको ब्यबस्थापन गर्न प्रदेश सरकारसंग आवश्यक पहल गरिनेछ ।

१४. पालिकाभित्र संचालित स्वास्थ्य क्लिनिक, मेडिकल तथा एग्रोभेटहरुको गुणस्तर सुधारको लागि नियमानुसार अनिवार्य दर्ता तथा नविकरण गर्नुपर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१५. गाउँपालिका अन्तर्गत संचालनमा रहेको नागरिक आरोग्य केन्द्रबाट प्रदान भईरहेको आयुर्वेदिक स्वास्थ्य सेवालाई पहुँच विस्तार गर्न भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्नको लागि आवश्यक पहल गरि थप सुदृढ गराईनेछ ।

१२. पूर्वाधार विकास

क)भवन तथा शहरी विकास

१.गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन तथा वडा कार्यालयहरूको वाँकि Furnishing तथा घेराबारको काम सम्पन्न गरिनेछ ।

२.भवन निर्माण मापदण्डलाई पूर्णरुपमा कार्यान्वयन गरि घरको नक्सा पास तथा अभिलेखिकरण कार्यलाई डिजिटाइजेसन गर्न EBPS System प्रयोगमा ल्याईनेछ ।

३.ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक महत्वका सांस्कृतिक **सम्पदाहरुको संरक्षण, प्रबर्द्धन** र **पुन:निर्माणका** लागि प्रदेश तथा संघिय सरकारसंग आर्थिक सहयोगका लागि पहल गरिनेछ ।

४.**"बस्ती बचाऊ अभियान"** संचालन गरि बर्खाको पानीलाई बस्तिमा पस्न नदिन उचित ब्यबस्थापन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

५.भौतिक संरचनाहरुको **डिजिटल नक्सांकन** (Digital Profiling) कार्यलाई प्रारम्भ गरिनेछ ।

६.सरकारी तथा संस्थागत भवनहरू निर्माण गर्दा "Climate Resistant Structure" को अवधारणलाई प्रयोग गरिनेछ ।

७.गाउँपालिकाभित्रका गाउँगौरबका आयोजनाहरुलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

ख) खानेपानी तथा सरसफाई

१. पूर्ण सरसफाई उन्मुख गाउँपालिका निर्माणका लागि खानेपानी तथा सरसफाई उपशाखाको ब्यबस्था गरि यथोचित कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

२. **"एक घर एक धारा"** नीतिलाई निरन्तरता दिँदै खानेपानी ब्यबस्थापन समितिको गठन गरि मिटर जडान मार्फत महसुल संकलन तथा मर्मत संम्भारको लागि उक्त समितिलाई नै जिम्मेवार बनाईनेछ।

३. यस गाउँपालिका भित्र रहेका खानेपानीका मुहान पहिचान गरी **पानीको स्वच्छता परिक्षण** गरी सोको उचित संरक्षण गरिनेछ ।

४. सरसफाई तथा स्वच्छता प्रबर्द्धनका लागि संघीय विशेष अनुदानबाट प्राप्त हुन आएको बजेटलाई गाउँपालिकाको **खानेपानी तथा सरसफाई गुरुयोजना** (WASH MASTER PLAN) अनुरूप कार्यन्वयन गरिनेछ ।

५. **खानेपानी संरचना मर्मतको** लागि मर्मत सम्भार कोषको ब्यबस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ ।

६. गाउँपालिकामा रहेको मुहानहरुलाई सार्वजनिकीकरण गर्न सुचिकृत गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ।

७. खानेपानी मुहान दर्ता कार्यलाई निरन्तता दिँदै मुहानको GIS नक्सा बनाई अभिलेखिकरण गरिनेछ।

८. गाउँपालिकाको फोहोरमैला ब्यबस्थापनका लागि फोहोर संकलन, प्रशोधन, पुनःउपयोग र बिसर्जन बिधि अबलम्बन गरि पूर्ण सरसफाई उन्मुख गाउँपालिका निर्माण कार्यको थालनी गरिनेछ।

९. गाउँपालिकाको विभिन्न स्थानहरुमा आवश्यकता र औचित्यताका आधारमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरि प्रयोगमा ल्याइने ब्यबस्था मिलाइनेछ ।

ग) उर्जा, बैकल्पिक उर्जा

१. "उज्यालो खनियाबास" नीति अनुरूप मुख्य सडक, चोक तथा सरकारी कार्यालयहरुमा सौर्य बत्ति जडान कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

२. "Mission Khaniyabas, Vision 2050" अनुरुप बैकल्पिक ऊर्जा प्रबर्द्धनका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरि गाउँपालिकाको समग्र विकास र आर्थिक समृद्धिलाई जोड दिन दातृनिकाय, प्रदेश सरकार, संघिय सरकार तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरमा आवश्यक समन्वय एवं सहकार्यको नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

३. बिद्युत प्रसारणका नाङ्गो तारहरूलाई विस्थापित गरि सम्भाब्य जोखिम कम गर्न तथा सडक विस्तारको लागि बाधक बनेको विद्युतीय पोलहरूको स्थानान्तरण गर्न नेपाल विद्युत प्राधिकरणसंग आवश्यक पहल गरिनेछ ।

४. बैकल्पिक ऊर्जा प्रबर्द्धन गर्न जनचेतना मूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

घ) सिंचाई

१. FARMER MANAGE IRRIGATION SYSTEM (FMIS) को मोडलमा सिंचाई आयोजना निर्माण गरि सो को मर्मत सम्भार तथा संचालनका लागि कृषक स्वयंलाई जिम्मेवार बनाइनेछ ।

२. पानीको श्रोत कम भएका स्थानहरुमा Ground recharge point निर्माण, प्लास्टिक पोखरी निर्माण तथा थोपा सिंचाई प्रबिधिबाट सिंचाईलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

३. गाउँपालिकाभित्र सिंचाईको पहुँच नपुगेका स्थानहरुमा **लिफ्टिङ सिंचाई प्रणाली**को निर्माणका लागि प्रदेश तथा संघिय सरकारसंग आर्थिक सहयोगका लागि यथोचित पहल गरिनेछ ।

ङ) **सडक, पुल तथा झोलुङ्गे पुल**

१. विकासको मुख्य पूर्वाधारको रूपमा रहेको सडक सञ्जाललाई विस्तार तथा स्तरोन्नति गरी सहज आवागमन, आन्तरिक आर्थिक गतिबिधि विस्तार, ग्रामिण उत्पादनलाई बजारसम्मको सहज पहुँच सुनिश्चित गर्न, व्यापार सहजिकरण गर्न सुबिधायुक्त र सुरक्षित **सडक पूर्वाधार निर्माणमा जोड** दिईनेछ ।

२. सम्पन्न भएको योजनाहरूमा दिगोपना ल्याउन **मर्मत संभार कोषको** उपयोग गरी सम्बन्धित योजनाको मर्मत गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

३. विकास निर्माणका योजनाहरूको गुणस्तर कायम गर्न ल्याब परिक्षणको व्यवस्थालाई कडाईका साथ कार्यन्वयन गरिनेछ ।

४. **"आफ्नो गाउँ आफै बनाऔं"**को नीति अनुशरण गर्दै कम लागतमा बढि जनसंख्या लाभान्वित हुने तथा प्रत्यक्ष रोजगारी सिर्जना हुने किसिका **श्रममुलक योजनाहरू (१००% जनसहभागिता)** सञ्चालनलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।

५. गाउँपालिकाको सडकहरूलाई "All weather Road" बनाउनको लागि सडक हेरालु तथा मर्मत संभारका कार्यहरूलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

६. **ग्रामिण यातायात गुरुयोजना (RTMP)** पूर्णरुपमा कार्यन्वयनमा ल्याउन नीति तथा कार्यक्रमलाई बजेटसंग आवद्ध गरिनेछ ।

७. गुणस्तरीय कार्य प्रगतिको लागि आयोजना तह कार्यक्रमहरुको बिस्तृत कार्यन्वयन योजना तथा अनुगमन कार्ययोजना तयार गरि कार्यान्वयन गरिनेछ ।

८. खनियाबास गाउँपालिकाको **मम्बल खोला, र किम्ताङफेदि स्थित किम्ताङ खोलामा पक्कीपुल निर्माणको** कार्यलाई मुख्य प्राथमिकतामा राखि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

९. खनियाबास गा.पा. वडा नं.०५ नङ्सरि गुगपबाट थम्बू खोलामा म्यगङ गा.पा. वडा नं.०४ चाम्रगु पक्कि पुल निर्माणका लागि पहल गरिनेछ ।

१०. खनियाबास गाउँपालिका वडा नं.०५ माथिल्लो नङ्सरी छेलेम लङटु देखि म्यगङ ४ धार्ने बु जोड्ने झोलुंगे पुल निर्माणको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

११. डीस्योङ बाम्रङ झोलुंगे पुल निर्माण निरन्तरताको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

१२. अक्थली देखि छ्याजगङ जोड्ने झोलुंगे पुल निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

१३. सडक निर्माणमा दिगोपना ल्याउनका लागि ठुला योजनाहरूमा **बायोइन्जिनियरिङ, साइड ड्रेन निर्माण, वृक्षारोपण** जस्ता कार्यक्रम अनिवार्य गरिनेछ र सडकलाई क्रमशः वातावरण मैत्री बनाउदै लगिनेछ ।

१४. गाउँपालिकाको केन्द्रदेखि वडा कार्यालय जोड्ने सडकलाई **पक्की सडकमा** रुपान्तरण गर्न क्रमागत रुपमा बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

१५. देशको राष्ट्रिय नीति र गाउँपालिकाको भू-बनोट अनुरुप गाँउपालिकाभित्र पक्कि सडक निर्माण गर्दा RIGID PAVEMENT **(रिजिड पेभमेन्ट)** को अवधारणालाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।

१६. वातावरण संरक्षण ऐन तथा नियमावलीको प्रावधान बमोजिम योजनाहरूको DPR **गर्दा प्रारम्भिक वातारणिय मूल्यांकन (IEE) वा वातारणिय प्रभाव मूल्यांकन (EIA)** अनिवार्य गरिनेछ ।

१७. मानेचौतारा चौकीटोल गोदाम बृचेत सडक र किम्ताङफेदी रातमाटे सडक स्तरोन्नति गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

१८. गाउँगौरबको आयोजनाको रुपमा रहेको **खनियाबास दामन पाखिन रिङरोडलाई** स्तरोन्नति गरि उच्च स्तरको ग्रावेल गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

१९. **आधारभूत सेवाको पहुँच आधा घण्टाको फेरोमा** ल्याउने राष्ट्रिय नीति अनुरूप नयाँ झोलुंगे पुलको माग गरि कार्यान्वयन

प्रकियालाई निरन्तरता दिईनेछ साथै पुराना झोलुंगे पुलहरुको मर्मत गरि सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।

२०. सडकसँग नजोडिएका घरधुरीहरूलाई सडक सञ्जालसँग जोड्न प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको "कामका लागी प्रारिश्रमिक" (Cash for Work) नीति अनुरूप गोरेटो बाटोहरू निर्माण गरिनेछ ।

२१. गाउँपालिका भित्र उपभोक्ता समिति मार्फत संचालन हुने योजनाको अधिकतम सिमा ६० लाख निर्धारण गरि सो भन्दा माथिका सम्पूर्ण योजनाहरु अनिवार्य रुपमा ठेक्का (E-bid) मार्फत संचालन गरिनेछ ।

२२. वडा नं.०५ बाट बच्छला-दार्खा माझ गाउँ-सिंगाङ-छ्याजागाङ-छापच्येत नयाँ ट्रयाक निर्माणको लागि संघ तथा प्रदेशमा योजना मागको पहल गरिनेछ ।

२३. पर्थो देखि निमल्च्येत सम्म पक्कि सडक निर्माणको लागि बहुवर्षीय आयोजनाको रुपमा अगाडी बढाइनेछ ।

२४. मम्बल गोरगाङ बृचेंत कुरी अक्थली क्युङ ग्रामिण सडक स्तरोन्नति निरन्तरताको लागि पहल गरिनेछ ।

१३. वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

१. गाउँपालिकाभित्र पूर्वाधार विकास लगायतका कामहरुको निर्माण कार्य थालनी गर्दा वातावरण तथा विपद् जोखिमको न्यूनीकरण गर्ने नीतिलाई यसै आ.व. देखि लागु गरिनेछ ।

२. वन जंगल, वन्यजन्तु, ढुंगा, गिट्टी, बालुवा, नदी, खोला, खानेपानीको मुहान, खानी जस्ता प्राकृतिक श्रोतहरुको पहिचान र उचित व्यवस्थापन गरी प्रकृतिजन्य सम्पदालाई दिगो विकासको सिद्वान्त अनुकूल बनाईने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

३. वातावरण स्वच्छता कायम गर्न सडक किनार, विद्यालय परिसर र नदीको तटीय क्षेत्रमा भएका वनस्पतिहरुको संरक्षण गर्दै हरियाली कार्यक्रम संचालन गरिनेछ साथै भू-संरक्षण एवं पहिरो नियन्त्रणको लागि वृक्षारोपण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

४. वन संरक्षण, व्यवस्थापन, दिगो उपभोग र स्वच्छ वातावरणका लागि समुदायमा आधारित सामुदायिक वन, निजी वन र कबुलियती वन व्यवस्थापन प्रणालीलाई थप सुदृढीकरण गरिनेछ । जैविक विविधताको संरक्षण, वातावरण ब्यबस्थापन र जीविकोपार्जनका कार्यक्रमहरु प्रभावकारी ढंगले संचालन गरिनेछ ।

५. बाढी पहिरो जस्ता प्राकृतिक प्रकोपको उच्च जोखिममा रहेका धार्ना, केराबारी, गडुगङ, मैनानेन, मेयम, सानीगङ, नागछल्युङ लगायतका बस्ती, घर वा संरचनाको भू-गर्भविधहरुको विज्ञ टोलीद्वारा थप अध्ययन र अनुसन्धान गरी त्यस्ता संरचनालाई उचित स्थानमा स्थानान्तरण नमूना बस्ती निर्माणको लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडी बढाईनेछ ।

६. हाल विश्वव्यापी रुपमा बढ्दै गएको Climate Change & Global Warming को समस्यालाई मध्यनजर गर्दै गाउँपालिका भित्र रहेका सिमसार क्षेत्र, खानेपानीका मुहान, कुवा लगायत

जलाधारका क्षेत्रहरुको पहिचान गरि त्यस्ता क्षेत्रहरुलाई आवश्यक संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

७. माटो, ढुंगा, गिट्टी, बालुवा लगायत अन्य खानी तथा खनिजजन्य उद्योगहरुलाई मानव बस्ती, विद्यालय, अस्पताल, वन जंगल तथा अन्य सार्वजनिक स्थलहरुलाई असर नपर्ने गरी IEE तथा EIA पश्चात मात्र संचालनको अनुमति प्रदान गर्न आवश्यक कानुन बनाई कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।

८. उच्च जोखिममा रहेका क्षेत्र लक्षित समुदायमा आधारित विपद् जोखिम व्यवस्थापन कार्यक्रम संचालन गरि विपद् उत्थानशील समुदाय निर्माणमा जोड दिईनेछ ।

९. गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरुको नवनिर्मित भवनहरु तथा गाउँपालिकामा रहेका चट्याङ जोखिम क्षेत्रहरुमा **"चट्याङ प्रतिरोध प्रणाली"** निर्माणका लागि आवश्यक प्रक्रिया अघि बढाईनेछ ।

१०. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यमा संघ, प्रदेश, निजी क्षेत्र, गैह्रसरकारी संघसंस्था तथा अन्य नागरिक समाजसंग आवश्यक सहयोग र सहकार्य गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

११. प्राकृतिक प्रकोपबाट प्रभावित भएका व्यक्ति तथा परिवारलाई उद्धार, राहत, पुनःनिर्माण तथा पुनर्स्थापनाका कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

१२. विपद् पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८० अनुरुप जोखिम न्यूनीकरण कार्ययोजना तयार गरी लागु गरिनेछ । साथै

विपद् उद्धारकर्ताको लगत संकलन गरि उक्त जनशक्तिलाई आवश्यक तालिमको समेत व्यवस्थापन गरिनेछ।

१३. विपद् व्यवस्थापन गरि सम्भावित जोखिमको न्यूनीकरण गर्न गाउँपालिकामा रहेको विपद् व्यवस्थापन कोषलाई निरन्तरता दिईनेछ।

१४. विपद् तथा महामारी जस्ता प्राकृतिक प्रकोपलाई सबैको सहभागिता र सक्रियतामा व्यवस्थापन गर्न गाउँपालिका स्तरीय **"स्वयंसेवक बैंक"** स्थापना गरी संचालनमा ल्याईनेछ।

१५. विपद् व्यवस्थापनलाई सुदृढीकरण गर्न विपद् सिकाई केन्द्रको स्थापनाका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ।

१४. सुशासन तथा संस्थागत विकास

क) सूचना, प्रबिधि तथा अभिलेख ब्यबस्थापन

१. गाउँपालिकाका शाखाहरु तथा मातहतका कार्यालयहरु बीच संचारलाई सहज बनाउन VoIP Telephone को अवधारणा लागु गरिनेछ।

२. गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयमा सिफारिस, दर्ता/चलानी तथा हाजिरीलाई जस्ता प्रशासनिक कार्यलाई सफ्टवेयर मार्फत संचालन गरिनेछ।

३. सुत्रमा आधारित रहेको राजश्व मोड्युललाई श्रावण १ बाटै पूर्ण रुपमा लागु गरिनेछ।

४. गाउँपालिकामा रहेका अभिलेखहरुलाई डीजिटाइज्ड गरि गाउँपालिकाको सर्भर वा क्लाउडमा स्टोर गर्ने कार्यको सुरुवात गरिनेछ ।

५. गाउँपालिकाभित्र रहेका सबै आधारभूत विद्यालय तथा बाँकि स्वास्थ्य कार्यालयहरुलाई गाउँपालिकाले संचालनमा ल्याएको VLAN प्रणालीमा आबद्ध गराईनेछ ।

६. गाउँकार्यपालिका बैठकका निर्णयहरु, गाउँसभाको निर्णयहरु र ऐन, कानुन तथा कार्यविधिहरु गाउँपालिकाको वेबसाइट तथा सूचना पार्टीमा नियमित प्रकाशन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

७. गाउँपालिका तथा मातहतका वडा कार्यालय र अन्य सार्वजनिक स्थानमा लिमिटेड फ्री वाईफाई प्रणालीको सुरुवात गरिनेछ ।

८. पब्लिक इन्टरनेटबाट गाउँपालिकाको डाटालाई सुरक्षित राख्न VPN प्रबिधिको प्रयोग गरिनेछ ।

९. गाउँपालिकालाई आगामि ५ वर्षमा पेपरलेस बनाउने लक्ष्य लिई आवश्यक कार्यहरु संचालन गरिनेछ ।

१०. खनियाबास गाउँपालिकाको नाम जोडी सार्वजनिक सरोकारका बिषयहरु उठान गर्ने सामाजिक संजाल प्रयोगकर्ताहरुलाई अनिवार्य रुपमा सूचीकरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

ख) सुशासन, मानव संसाधन, विकास र सेवाप्रवाह

१. नागरिक वडापत्रलाई समयानुसार अद्यावधिक गर्न तथा गतिशील बनाउन गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरुमा डिजिटल बडापत्र र डिजिटल सूचनापार्टी राखिनेछ ।

२. स्थायी तथा करारमा कार्यरत सबै कर्मचारीहरुको कार्यसम्पादन मूल्यांकनको आधारमा दण्डित तथा पुरस्कृत गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।

३. गाउँपालिका तथा वासहलका कार्यालय र विद्यालयमा कार्यरत करार सेवाका कर्मचारी तथा शिक्षकहरुलाई नियमानुसार महंगी भत्ता उपलब्ध गराउन कानुन बनाई आवश्यक प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ।

४. खनियाबास गाउँपालिकाको ३ वर्षे क्षमता विकास कार्ययोजनालाई पूर्ण रुपमा कार्यान्वयन गरि अघिल्लो आ.व. मा जस्तै यस आर्थिक वर्षमा पनि कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरुलाई क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

५. गाउँपालिकाबाट संचालन हुने अनुगमन तथा अन्य कार्यक्रमहरुलाई अस्तित्वमा बनाउन MIMS प्रणालीलाई अद्यावधिक गरी निरन्तरता दिइनेछ।

६. गाउँपालिकाबाट हुने सेवा प्रवाहलाई थप चुष्त एवं पारदर्शी बनाउन नियमित हुने गरेको सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो व्यवस्थापन तथा सामाजिक परिक्षणलाई निरन्तरता दिइनेछ।

७. स्थानीय तहको संस्थागत क्षमता स्व-मुल्यांकन कार्यविधि बमोजिम अधिकतम उपलब्धि हासिल गर्न गाउँपालिकाबाट संचालन हुने कार्यहरुलाई स्थानीय सरकार संचालन पात्रो संग तादम्यता मिलाइनेछ।

८. मध्यकालीन खर्च संरचनालाई अद्यावधिक गरि तथ्यांकमा आधारित र यथार्थपरक योजना तथा कार्यक्रम निर्माणमा जोड दिइनेछ।

९. गाउँपालिकास्तरीय सार्वजनिक सेवा केन्द्र निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

ग) **सुरक्षा व्यबस्थापन**

१. गाउँपालिकाको मुख्य चोक तथा सार्वजनिक स्थानमा सोलार बत्ति जडान गर्ने कार्यलाई यस आ.व.मा पनि निरन्तरता दिईनेछ ।

२. गाउँपालिकाको सुरक्षा चुनौतिलाइ मध्यनजर गरी गाउँपालिकाको सेवा प्रबाहलाइ थप चुष्त एवं प्रभाबकारी बनाउन गाउँ प्रहरी नियुक्तिको प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।

३. अब्यबस्थित मदिरा बिक्रीले निम्त्याएको असुरक्षा तथा अशान्तिलाई न्यूनीकरण गर्न मदिरा बिक्रिलाई ब्यबस्थित बनाउने नीति अवलेम्बन गरिनेछ ।

४. गाउँपालिकामा अपराधका घटनालाई न्यूनीकरण गर्न इलाका प्रहरी कार्यालय तथा जिल्ला प्रहरी कार्यालयसंग समन्वय गरी आवश्यक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

५. गाउँपालिकाको सुरक्षा संबेदनशीलतालाइ मध्यनजर गर्दै आम गाउँबासीलाइ शान्ति,सुरक्षा र अमन चयनको बातावरण सृजना गर्न आवस्यकता र औचित्यताको आधारमा सि.सि.टि.भि. जडान कार्यलाइ निरन्तरता दिइनेछ ।

घ) **न्याय सम्पादन**

१. गाउँपालिकाको न्यायीक समितिको क्षमतालाई वृद्धि गर्न इजलास कक्षको ब्यबस्थापन गरी न्यायिक सहजकर्ता तथा मेलमिलाप कर्ताहरुलाई क्षमता विकास तालिमको ब्यबस्था गरिनेछ ।

२. गाउँप्रालिकाको सम्पुर्ण वडाहरूमा स्थापना भएका सामुदयिक मेलमिलाप केन्द्रहरूको सुदृढिकरण गरि न्यायिक पहुचमा सहजता ल्याइनेछ ।

३. वडाको मेलमिलाप केन्द्रमा परेका उजुरीहरूलाई सकेसम्म वडा स्तरमा नै निरुपण गर्ने
तथा न्यायिक समितिमा परेका उजुरीहरुलाई आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्र रही गाउँपालिकामा नै फछ्यौंटको व्यबस्था मिलाइनेछ ।

४. मेलमिलापकर्ताहरुलाई न्यायिक निरुपण गरे बापत दिईने प्रोत्साहन भत्तालाई यस आ.व.मा पनि निरन्तरता दिईनेछ ।

ङ) **अन्तिम लेखापरिक्षण तथा बेरुजु**

१. गाउँपालिकामा विद्यमान रहेका बेरुजुहरुलाई नियमित तथा फछ्यौंट गर्न बिज्ञको सहयोग लिई बेरुजु सम्परीक्षण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ साथै असुल गर्नुपर्ने बेरुजुलाई सम्बन्धित व्यक्ति/पक्षबाट नियमानुसार असुल गर्न कार्यदल बनाइ कडाइका साथ कार्यप्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ ।

५. जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुबाट समयमा पेश्की तथा बेरुजु फछ्यौंट नभएमा सम्बन्धित जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीको तलबभत्ताबाट असुल उपर गर्ने व्यबस्था अबलम्बन गरिनेछ ।

६. लेखा व्यबस्थापन तथा बेरुजु फछ्र्यौटको लागि सम्बन्धित कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरुलाई आवस्यक तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

च) लेखांकन तथा राजस्व परिचालन

१. कर तथा शुल्क दस्तुरको नयाँ क्षेत्र समेत पहिचान गरि करको दायरा फराकिलो बनाइनेछ ।

२. संचित कोषमा संकलित राजस्वलाई आवश्यकता र औचित्यको आधारमा पूर्ण: मितव्ययिता अपनाई गाउँवासीको उच्चतम हितमा प्रयोग गरिनेछ ।

३. राजस्व संकलन तथा करदाताको अभिलेख ब्यबस्थित गर्न डिजिटल बिलिङलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

४. करदातालाई कर तिर्न प्रोत्साहित गर्न कर शिक्षा संचालन गरी सबै भन्दा बढी कर तिर्ने करदातालाई सम्मान गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

५. करमैत्री बातावरण निर्माणको लागि बजार अनुगमन लाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

६. सम्बन्धित करदाताको सम्पती मुल्यांकन यथार्थपरक बनाउन घर र बाटोको डिजिटल नक्सांकन गरि नियमित अद्यावधिक गर्ने ब्यबस्था मिलाइनेछ ।

७. सबै वडामा कम्प्युटरमा आधारित बिलिङ पद्दतिलाई अनिवार्य गरिनेछ ।

८. सम्पतिकरको विजकलाई सूचना प्रबिधिको माध्यमद्वारा करदातालाई अग्रिम रुपमा जानकारी गराउने पद्धतिको सुरुवात गरिनेछ ।

९. सचेतनामुलक तथा प्रचारात्मक अभियानहरु संचालन गरि नक्सापास हुन बाँकी सबै घरलाई नक्सापासको दायरामा ल्याइनेछ ।

छ) वित्तीय सुशासन तथा जोखिम न्यूनीकरण

१. वित्तीय सुशासन कायम गर्न आम्दानी र खर्चलाइ चुष्त, पारदर्शी र मितव्ययि बनाइनेछ ।

२. खरिद समितिको थप क्षमता बृद्धि गरी खरिद प्रक्रियालाइ प्रतिष्पर्धी, पारदर्शी र गुणस्तरीय बनाउदै लगिनेछ ।

३. आर्थिक क्रियाकलापहरुको मासिक, चौमासिक र बार्षिक प्रगति प्रतिबेदनहरू सूचना पार्टी तथा वेबसाइट मार्फत प्रकाशित गरिनेछ ।

४. तपसिल बमोजिमका कोषहरुलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

क)समपुरक कोष

ख) मर्मत सम्भार कोष

ग)वातावरण तथा विषद व्यबस्थापन कोष

५. आन्तरिक लेखापरीक्षणको व्यबस्था गरी बेरूजु न्युनिकरणमा जोड दिइनेछ ।

ज) सामाजिक परिक्षण

१. विषय विज्ञहरुको सहयोगमा गाउँपालिका तथा मातहतका कार्यालयहरूको सेवा प्रवाह तथा आयोजना/कार्यक्रमहरुको नियमित सामाजिक परिक्षण कार्य संचालन गरिनेछ ।

१५. अन्त्यमा प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमको पुर्ण पाठ सबैले अध्ययन गर्न सहज पहुँच पुग्ने गरी गाउँपालिकाको वेभपेजमा राख्ने कुरा व्यक्त गर्दै, गाउँपालिकाले अघि सारेको प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहयोग गर्नुहुन जनप्रतिनिधिहरू, कर्मचारीहरू लगायत सम्पुर्ण सरोकारवालाहरूलाई हार्दिक अपिल गर्दछु, धन्यबाद नमस्कार ।